

להמשיך את הלחימה בעצימות גבוהה ולאפשר רק סיוע הומניטרי הכרחי

written by מאיר בן שבת | 03.12.2023

"כמה מדינאים מערביים דנים בעזה שלאחר חמאס, ואני אומר להם: הניחו לדמיונכם ולחלומותיכם. בתוך שנים אחדות יהיה עליכם לדון במצבו של האזור ביום שלאחר ישראל" ☒ כך אמר חאלד משעל זמן קצר לאחר כניסתה לתוקף של הפסקת האש בעזה. בנאום סרקסטי ויהיר, ששודר בכינוס של אחד הפורומים האסלאמיים העולמיים, ביקש מנהיג חמאס לתת תוקף לתיאוריה של נסראללה. הוא ציין כי מתקפת 7 באוקטובר הוכיחה שישראל "חלשה כקורי העכביש" והסבה לה תבוסה מודיעינית, צבאית ותודעתית. הוא הבטיח כי התבוסה "תושלם בקרוב".

ישראל שלאחר 7 באוקטובר אינה זקוקה לדברים הללו של משעל כדי להזכיר לה על מה היא נלחמת. כרגע, כך נדמה, מי שזקוקים להם יותר הם ידידינו בבית הלבן, שעד כה יצאו מגדרם כדי לסייע לנו במלחמה ובאתגרים סביבה (ועל כך הם ראויים לכל שבח והוקרה), אך עמדתם לקראת השלב הבא עלולה להכביד על ישראל בהשגת מטרותיה מול חמאס.

את המסר שארה"ב מעבירה ביחס להמשך המלחמה בעזה אפשר לסכם במשפט קצר: יש להפחית את עצימות הלחימה ולהגדיל את הסיוע האזרחי. ואולם, כל אחת משתי הדרישות תפריע לישראל במאמציה למוטט את שלטון חמאס ולהשמיד את יכולותיו הצבאיות. היענות להן תאריך את הלחימה, וגם תגדיל משמעותית את הסיכונים לחיילינו.

חמאס מרענן כוחות

קשה לסמן באופן מדויק את הנקודה שבה אנו נמצאים ביחס להשגת המטרות של ישראל. די יהיה אם נזכיר שהאזור הדרומי של הרצועה לא ספג פגיעה משמעותית מידיה של ישראל, ושם נמצאים כמחצית מכוחות האויב.

זאת למוֹדֵע: כשתחודש הלחימה ברצועת עזה צה"ל ימצא את חמאס במצב שונה מזה שבו הוא השאיר אותו, עם נצירת האש. אכן, הצלת החטופים מידי חמאס היא חובה מוסרית ולאומית שאינה מוטלת בספק, אך גם המחירים והסיכונים, בעקבות הפסקת האש שניתנה כחלק מהתמורות לכך, אינם קלים. הזמן שקנה בעסקת שחרור החטופים אפשר לארגון הטרור התאוששות מסוימת מהמתקפה בצפון הרצועה. הזמן הזה אפשר לו להעריך את המצב, לגשר על פערים קריטיים, להשלים את ההתארגנות הצבאית ולרענן את כוחותיו לקראת השלב הבא.

הפסקת האש אפשרה לו גם לחזור למשול ולהפגין משילות. הביטוי המובהק לכך ניתן באופן שבו

הוא ניהל את אופרציית החזרת החטופים. במישור המבצעי ניתנה לו הזדמנות להתחמש, להצטייד בדלק ובאמצעים לוגיסטיים שיוסיפו לו אורך נשימה, לאסוף מודיעין, לגבש תוכניות מבצעיות עדכניות, להכין מלכודות ומארבים ולהדק את התיאום המבצעי בין מרכיביו.

הפסקת האש והאירועים במהלכה חיזקו את המורל בקרב מפקדיו ולוחמיו, וכך גם את תקוותם לסיום המלחמה בדרך של הסדרה. המשא ומתן העקיף שהתקיים עימו, גם לאחר ההקבלה בינו לבין דאעש (או לנאצים), אישש את תקוותו. ציר ניהולו של המשא ומתן התחזק, וכך גם מעמדה של קטאר כמתווכת מרכזית במסגרתו. ועל כל זה יש להוסיף את הנקודות שלהן הוא זוכה גם מהציבור ביו"ש ובמזרח ירושלים הודות להישגיו בשחרור מחבלים ול"עמידתו האיתנה" מול ישראל.

לכשתתחדש הלחימה ברצועת עזה, צה"ל צפוי לפגוש את חמאס במוכנות מבצעית גבוהה וכשרוחו מחוזקת. דווקא אז יהיה נכון לאמץ גישה אגרסיבית יותר, המפחיתה את הסיכונים לכוחותינו, גם אם היא מנוגדת לציפיות הבית הלבן.

להקריס את "מדינת עזה"

כך גם ביחס להיקף הסיוע ההומניטרי שיוכנס לרצועת עזה. הציפייה מישראל לאפשר סיוע הומניטרי לרצועת עזה (ואף להגדילו) מבוססת על שתי הנחות. שתיהן, לעניות דעתי, שגויות. הראשונה [?] שהמלחמה מתנהלת בין ישראל לארגון הטרור חמאס במנותק מ"מדינת עזה", והשנייה [?] שקיימת אפשרות מעשית ברצועת עזה להפריד בין "סיוע לחמאס" ל"סיוע לאוכלוסייה".

המציאות הפשוטה היא שארגון חמאס מנהיג את "מדינת עזה". הוא רתם את כל מערכות ה"מדינה" ואת משאביה, קיבל את תמיכת רוב תושביה, וכך הוא מנהל גם את מלחמתו בישראל. בקביעתו של הדרג המדיני את מיטוט שלטון חמאס כאחת ממטרותיה של המלחמה טמונה גם הציפייה להקריס את נקודות החיבור שבין חמאס למערכת המדינתית ולמרכזי הכובד של השלטון. כך, ממשל חמאס לא יוכל לספק את צורכי התושבים, ולא יהיה מסוגל לתת להם שירותים כלשהם או לאכוף עליהם את הנחיותיו. סיוע אזרחי נרחב לאוכלוסייה עומד בסתירה לכך. הוא יפטור את חמאס מחובותיו כלפי תושביו, ימנע את הפניית הזעם כלפיו וישמש מעין פתרון זמני עד לשובו לשגרה. זה יאריך את הלחימה ואת מחיריה בכל התחומים.

אם לא די בכך, כדאי לזכור כי במציאות שהתהוותה ברצועת עזה כמעט לא ניתן להפריד בין "סיוע לאזרחים" ל"סיוע לחמאס". חמאס נטוע עמוק בכל מערכות החיים ברצועה. באמצעות רשת סייעניו הוא יוכל לקבל או לקחת לצרכיו מכל מה שיוכנס לרצועה, יהא אשר יהא צינור ההעברה או הגורם שיופקדו על כך.

בניגוד לגישה הנדיבה המאפיינת את ישראל בסוגיות הומניטריות, על ישראל לנקוט במקרה זה גישה נוקשה, חשדנית ומינימליסטית: לאפשר רק סיוע ההכרחי, ורק כשהדבר הכרחי.

השבת חטופים ☒ תוך כדי לחימה

סוגיית החטופים תמשיך לאתגר את ישראל. מבחינתו של סינוואר יש לבני הערובה שבידיו תפקיד כפול: הם המגן האנושי להבטחת שרידות חמאס, והם גם קלף הניצחון שבאמצעותו ניתן יהיה לכפות על ישראל לשחרר את כל המחבלים העצורים ("הלבנת כל בתי הכלא" בלשון דוברי חמאס) ולאפשר את שיקום הרצועה.

משעה שנכנסנו לתהליך הזה ואנו כבר משלמים את מחיריו, צריך למצות את פרק הזמן שהממשלה נתנה למהלך הנוכחי. לאחר מכן, את המאמץ להשבת החטופים צריך להמשיך תחת אש, בחסות ההתקפה הישראלית ברצועה, תוך התייחסות לכל החטופים כיחידה אחת ותוך העברת מאמצי התיווך לידי המצרים. ההתקפה הצבאית נדרשת כדי להביא להשמדת יכולות חמאס, אך כפי שראינו היא גם משפרת את הסיכויים ואת התנאים להשבת החטופים.

פורסם בישראל היום, בתאריך 1.12.2023.